

NORGES VASSDRAGS- OG ENERGIDIREKTORAT
(NVE)
Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO

Saksbehandler, innvalgstelefon
Jørgen Torp, 69247039

Uttalelse - Vannressursloven - Nannestad - Bygging og drift av Kringlerdalen kraftverk – Høringsuttalelse 202422426

Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus avgir høringsuttalelse til søknad om Kringlerdalen kraftverk i Nannestad kommune, Akershus.

Vi viser til at vassdraget har store verdier som det er viktig å ivareta. Vi trekker spesielt frem de rødlistede artene elvemusling og edelkreps.

Vi viser til høring 12.01.2026 av søknad om tillatelse etter vannressursloven til å etablere kraftverk ved Kringlerfossen i Nannestad.

Bakgrunn

Kringlerdalen Gård ønsker å bygge Kringlerdalen kraftverk som skal utnytte fallet i Kringlerfossen i elven Leira mellom kote 182 og kote 176. Med en brutto fallhøyde på 6 meter og installert effekt på 95 kW er årlig gjennomsnittsproduksjon beregnet til 0,65 GWh. Inntaket er planlagt ved en kulp på kote 182, og vannet blir ført fra inntak til kraftstasjon i nedgravd rør.

Rørtrasè er planlagt 35 meter lang og kraftstasjonen er planlagt rett nedstrøms fossen. Kabelen vil graves ned langs elven i eksisterende turvei og føres på eksisterende bro over elven frem til trafostasjon. Da det finnes driftsvei frem til inntaket, er det ikke planlagt bygging av ytterligere vei i forbindelse med tiltaket.

Nedbørsfeltet er på 265 km² og det er planlagt slipp av minstevannføring på henholdsvis 500 l/s og 800 l/s, over 5-persentiler for sommer og vinter. Det søkes med maksimal slukeevne for kraftverket satt til 40% av middelvannsføring, med et alternativ på 30% av middelvannsføring.

Vår vurdering

Vassdraget omfattes av verneplan III for vassdrag fra 1986. Umiddelbart nedstrøms tiltaksområdet er en del av det opprinnelige ravinelandskapet fredet som *Kringler naturreservat*. Formålet med Kringler naturreservat er å bevare et område som representerer en bestemt type natur i form av høyproduktiv skog på marin leire i et ravinelandskap og på flommarkarealer langs Leira. Videre er formålet å bevare et område som har særskilt betydning for biologisk mangfold ved at det har

truede og sjeldne naturtyper og har godt potensiale som leveområde for sjeldne arter knyttet til død ved, naken leire, flommark og flommarkskog. Vi påpeker i denne forbindelse at dersom virksomhet som trenger tillatelse etter annen lov enn naturmangfoldloven, kan innvirke på verneverdiene i et verneområde, skal hensynet til disse verneverdiene tillegges vekt ved avgjørelsen av om tillatelse bør gis, og ved fastsetting av vilkår (naturmangfoldloven § 49).

Omsøkte tiltak berører vannforekomst 002-3961-R Kringler-Kråkfoss. Vannforekomstens økologiske tilstand er kategorisert til moderat. Denne kategoriseringen er som følge av blant annet elvemusling. I kommentaren står det:

Kringlerdalen og partiet nedstrøms til Skjennum peker seg ut som de mest verdifulle oppvekstområdene for elvemusling i Leira i dag. Det er kartlagt at rekruttering skjer i dag, men det er usikkert om rekrutteringen er sterk nok til at antall individer vil holde seg stabilt over tid.

I elvemuslingbasen står det:

Det skal være mange kolonier hele veien et stykke nedover fra E16 ved Breen. I øyeblikket (2010) er bestanden i Leira regionens nest største forekomst etter Sørkedalselva i Oslo. I øvre del av Leira er situasjonen uavklart, med mistanke om at forsuring stadig hindrer en nyrekruttering. I nedre del er det kartlagt at rekruttering skjer i dag, men det er usikkert om rekrutteringen er sterk nok på noen av stasjonene til at antall individer vil holde seg stabil over tid. Kringlerdalen og partiet nedstrøms til Skjennum peker seg imidlertid ut som de mest verdifulle oppvekstområdene for elvemusling i Leira i dag. Leiras populasjon av elvemusling er grovt beregnet til mellom 25.000 og 50.000 individer mellom Leirsjøen og Homledalen, henholdsvis oppstrøms og nedstrøms Kringlerdalen.

Det er viktig at et inngrep som vannkraftutbygging blir vurdert opp mot mulige negative effekter på elvemusling og vertsfisken ørret. Inngrepet bør også vurderes i forhold til mulige konsekvenser i forhold til ørretens leve- og spesielt gyteområder med tanke på fare for forringelse av produksjonsmulighetene for fisk. Det er også viktig at det gjøres en vurdering av ørretens mulighet til å vandre opp fossen ved redusert vannføring.

Nedstrøms fossen er det registrert naturtype etter DN-13 *bekk i intensivt drevne jordbrukslandskap*. I faktaarket står det:

Viktig bekkedrag (elv) med kantsoner av hovedsaklig gråor. Lite undersøkt, men opplagt viktig del av helhetlig grøntkorridor gjennom ravinelandskapet. Spredt med gammel gråor og gadd av gråor. Viktig trekkvei og leveområde for fisk og fugl, samt trolig en rekke invertebrater.

Skjøtselsråd for naturtypen er å opprettholde kantsoner av løvtrær og unngå planting av grantrær.

Oppstrøms fossen er det registrert naturtype etter DN-13 *kroksjøer, flomdammer og meanderende elveparti*. I faktaarket står det:

Fin utforming av meanderende elv i leirmasser. Kantsoner av gråor, hegg, vierarter, samt noe osp. Forholdsvis god vannkvalitet i hele denne delen av vassdraget. Rike forekomster av elveperlemussling på hele strekningen. Larver av bekke- eller elvenioye ble funnet. Generelt lite vannvegetasjon i elva.

Skjøtselsråd for naturtypen er å bevare kantsoner og utvikle gamle trær.

I fossen er det registrert en NiN-naturtype *fossepåvirket berg*. Denne har en sentral økosystemfunksjon, og tilstanden er god. I tiltaksområdet er det registrert en NiN-naturtype *naturbeitemark*. Dette er en rødlistet naturtype, og den har også en sentral økosystemfunksjon. Lokalitetskvaliteten er lav.

Konsekvenser av utbyggingen bør vurderes i forhold konsekvenser på økologisk funksjon for de registrerte naturtypene i og utenfor tiltaksområdet.

Det er i artskart registrert funn av edelkreps, 17 individer fra august 2018.

Statsforvalteren er sektormyndighet for vannressursloven § 11 om kantvegetasjon. Langs bredden av vassdrag med årssikker vannføring skal det opprettholdes et begrenset naturlig vegetasjonsbelte som motvirker avrenning og gir levested for planter og dyr. Denne regelen gjelder likevel ikke for byggverk som står i nødvendig sammenheng med vassdraget, eller hvor det trengs åpning for å sikre tilgang til vassdraget. Tiltakshaver må ta kontakt med Statsforvalteren for å avklare om det er behov for dispensasjon fra vannressursloven § 11 for gjennomføring av tiltaket.

Oppsummering

Det er store naturverdier i vassdraget og vi anmoder NVE om å legge dette til grunn ved konsesjonsbehandlingen. Etter vår vurdering vil allmenne interesser knyttet til truede og sårbare arter kunne bli berørt av en utbygging av kraftverket.

Med hilsen

Kristin Lugg
konstituert seksjonssjef
Klima- og miljøvernavdelingen

Jørgen Torp
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent